

ORGANIZACIJA SJEVERNOATLANTSKOG UGOVORA (NATO)

Čiklič, Đana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of
Sibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:044952>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-22**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

Đana Čiklič
ORGANIZACIJA SJEVERNOATLANTSKOG UGOVORA
(NATO)
Završni rad

Šibenik, 2020

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

ORGANIZACIJA SJEVERNOATLANTSKOG UGOVORA
(NATO)

Završni rad

Kolegij: Pravo međunarodnih organizacija

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Studentica: Đana Čiklić

Matični broj studenta: 1219057469

Šibenik, lipanj 2020.

ORGANIZACIJA SJEVERNOATLANTSKOG UGOVORA (NATO)

ĐANA ČIKLIĆ

danaciklic10@gmail.com

Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora, naziva se još i Sjevernoatlantski savez, poznatiji po kratici NATO, međunarodna je organizacija vojno-političke prirode osnovana je 1949. godine potpisivanjem Sjevernoatlantskog ugovora. Danas Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora ima 30 država članica. NATO promiče demokratske vrijednosti i omogućava članicama da se savjetuju i surađuju u pitanjima obrane i sigurnosti kako bi se riješili problemi, izgradilo povjerenje i, dugoročno, spriječilo sukob. NATO je predan mirnom rješavanju sporova. Sjedište NATO-a nalazi se u Evereu u Bruxellesu u Belgiji, dok je sjedište savezničkog zapovjedništva u blizini Monsa u Belgiji.

(32 stranice / 2 slika / 0 tablica / 12 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: NATO, Sjevernoatlantski ugovor, Bruxellesu

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 29.9.2020.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik

Final paper

Department of Administration

Professional Undergraduate Studies of Administration

THE NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION (NATO)

ĐANA ČIKLIĆ

danaciklic10@gmail.com

The North Atlantic Treaty Organization, also called the North Atlantic Alliance (NATO), is an intergovernmental military alliance between 30 North American and European countries. The organization implements the North Atlantic Treaty that was signed on 4 April 1949. NATO promotes democratic values and enables members to consult and cooperate on defence and security-related issues to solve problems, build trust and, in the long run, prevent conflict. NATO is committed to the peaceful resolution of disputes. NATO's Headquarters are located in Evere, Bruxelles, Belgium, while the headquarters of Allied Command Operations is near Mons, Belgium.

(32 pages / 2 figures / 0 tables / 12 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Sibenik

Keywords: NATO, North Atlantic Treaty, Bruxelles

Supervisor: Ph.D. Ljubo Runjić, Senior lecturer

Paper accepted: 29.9.2020.

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. TEMELJNE ZNAČAJKE NATO-A	7
2.1. Povijest.....	7
2.2. Države članice Saveza	8
2.3. Temeljne zadaće NATO-a	9
2.4. Organizacijska struktura NATO-a	10
3. NATO I HRVATSKA	13
3.1. Pristupanje Republike Hrvatske Savezu	13
3.2. Uloga Republike Hrvatske kao zemlje članice	19
3.3. Utjecaj NATO-a na gospodarstvo Republike Hrvatske	21
3.4 NATO Standardi	23
4. BUDUĆNOST NATO- a.....	26
4. 1. Transformacija NATO-a.....	26
4.2. Održavanje stabilnosti NATO-a.....	27
5. ZAKLJUČAK.....	29
6. LITERATURA	31

1. UVOD

NATO ili Sjevernoatlantski savez - The North Atlantic Treaty Organisation, međunarodna je vojno-politička organizacija, osnovana 4. travnja 1949., potpisivanjem Sjevernoatlantskog sporazuma - The North Atlantic Treaty u Washingtonu. Cilj osnivanja prvenstveno je bilo sigurnosno organiziranje država tadašnje slobodne Europe te njihovo povezivanje u savez sa SAD-om. NATO je osnovalo 12 država. Najvažnije tijelo za donošenje odluka NATO-a jest Sjevernoatlantsko vijeće, u kojem su zastupljeni predstavnici svih članica Saveza na razini veleposlanika, ministara te šefova država i/ili vlada. Svaka zemlja članica sudjeluje ravnopravno u procesu odlučivanja bez obzira na veličinu, politički, vojni ili ekonomski značaj. Danas se NATO sastoji od 30 država članica, od kojih 2 angloameričke te 28 europskih. Savez čuva zajedničke vrijednosti, poput, demokracije, slobode pojedinca, vladavine zakona te mirno rješavanje sukoba.

U ovom radu govoriti ću o povijesti NATO-a. Bruxelleski je sporazum bio je prvi korak prema potpisivanju Sjevernoatlantskog sporazuma 1949. godine, te prema osnivanju Sjevernoatlantskog saveza. Govoriti ću o zemljama članicama, koje su i kada su pristupile NATO-u, o temeljnim zadaćama NATO-a te o organizacijskoj strukturi koja je podijeljena na civilnu i vojnu.

Također, u ovom ću se radu osvrnuti na odnos Hrvatske i NATO-a, koji započinje 2000. godine kada Hrvatska ulazi u program "Partnerstvo za mir". Prioritetni cilj Hrvatske bio je sudjelovanje u mirovnim i humanitarnim misijama pod vodstvom NATO-a. Ispisati ću kronologiju pristupanja Hrvatske NATO-u, kakav utjecaj NATO ima na gospodarstvo Hrvatske i konačno kada i gdje Hrvatska postaje punopravna članica NATO-a te koja je njezina uloga kao članice.

Osvrnuti ću se i na NATO standarde, koji se dijele na operativne, administrativne i materijalne. Svi NATO standardi su formalno dokumentirani te ga mogu prihvatiti sve ili samo pojedine članice Saveza.

Za kraj, govoriti ću o budućnosti NATO-a, kojih su šest ključnih područja za transformaciju NATO-a te o održavanju stabilnosti NATO-a.

2. TEMELJNE ZNAČAJKE NATO-A

2.1. Povijest

Neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata, zemljama Zapadne Europe te njihovim sjevernoameričkim saveznicima potreba za ekonomskom obnovom se povećavala. Zbog ekspanzivne politike i metoda, SSSR je dominirao Europom i sa golemom vojnom snagom Zapad se nije mogao suprotstaviti konvencionalnim sredstvima.

Ključna prekretnica dogodila se u ožujku 1948. godine kada Belgija, Francuska, Luksemburg, Nizozemska i Ujedinjeno Kraljevstvo sklapaju Bruxelleski sporazum s ciljem razvoja zajedničke obrambene politike.

Bruxelleski je sporazum bio je prvi korak prema potpisivanju Sjevernoatlantskog sporazuma 1949. godine, te prema osnivanju Sjevernoatlantskog saveza. Budući da njihovi gospodarski i vojni kapaciteti nisu bili dovoljni, ove su države pokrenule pregovore sa Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadom.

Dvanaest država 4. travnja 1949. godine u Washingtonu potpisuju Sjevernoatlantski ugovor, suprotstavivši se tako širenju komunizma na ostali dio Europe. Države potpisnice Ugovorom su se obvezale na međusobnu obranu u slučaju vojnog napada na bilo koju državu članicu. Tako je stvorena Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora (NATO).

Zemlje članice se obvezuju da će zajednički snositi rizike i odgovornosti kolektivne sigurnosti, te da se neće međunarodno obvezivati ukoliko bi to bilo u sukobu sa Sporazumom. Od samog osnutka, prije, središnje mjesto u NATO-u zauzima obrana i sigurnost zemalja članica. ¹

¹Službena stranica NATO-a : Dostupno na: <https://www.nato.int/>

2.2. Države članice Saveza

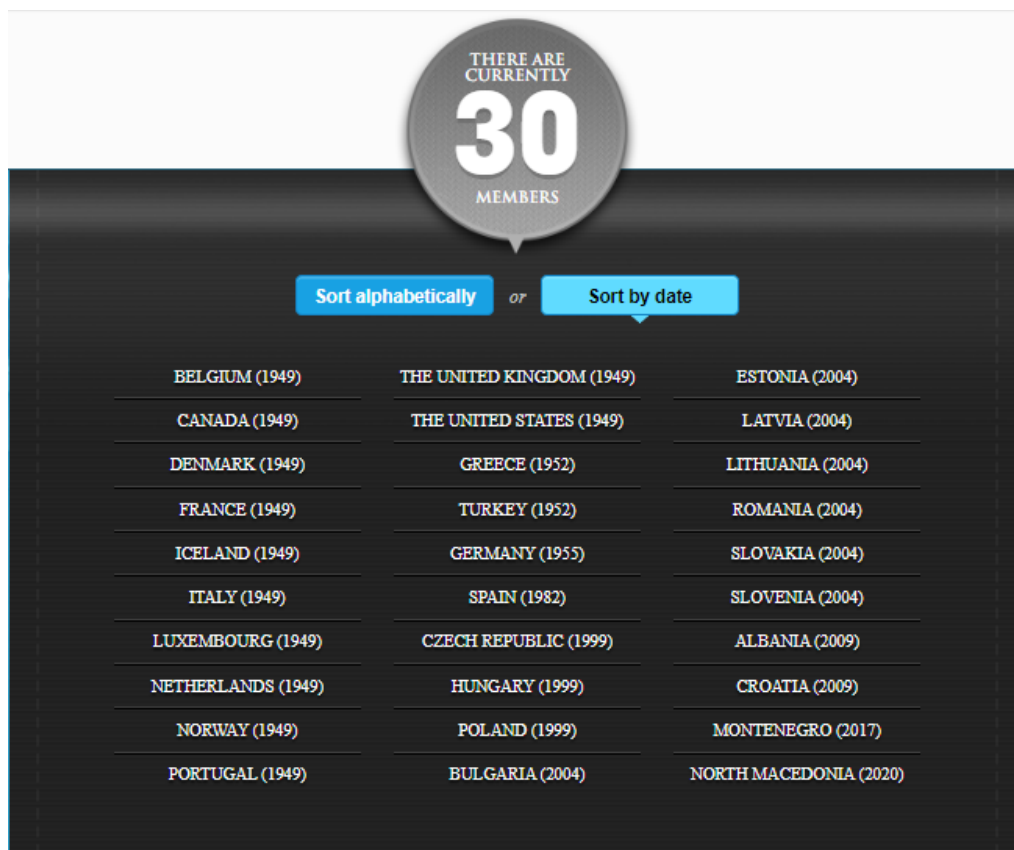
NATO je 1949. godine osnovalo dvanaest država: Belgija, Danska, Island, Luksemburg, Norveška, Ujedinjena Kraljevina, Kanada, Francuska, Italija, Nizozemska, Portugal, Sjedinjene Američke Države.²

NATO se vodi politikom „otvorenih vrata“ prema kojoj svaka europska država koja doprinosi sigurnosti Saveza može biti pozvana za članicu.

Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora danas ima 30 država članica. Finska i Švedska odbile su pristupiti NATO-u te ostale neutralne.

Hrvatska je pozivnicu za članstvo Savezu dobila 2008. godine u Bukureštu, a pristupila je 2009. godine kao 28. zemlja članica.

Slika 1. Popis zemalja članica NATO-a prema godini pristupanja savezu

Izvor: Službena stranica NATO-a : Dostupno na: <https://www.nato.int/>

²Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova
Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>

2.3. Temeljne zadaće NATO-a

Osnovna uloga NATO-a je, političkim i vojnim sredstvima, očuvati mir i sigurnost unutar članica Saveza. Temeljne sigurnosne zadaće NATO-a opisane su u Strateškom konceptu Saveza (Strategic Concept). Strateški je koncept mjerodavna izjava o ciljevima Saveza koja na najvišem stupnju daje smjernice o političkim i vojnim sredstvima za postizanje tih ciljeva. To je temeljni dokument za provedbu politike Saveza u cjelini.³

Temeljne zadaće Saveza su:

- Kolektivna obrana
- Krizno upravljanje
- Kooperativna sigurnost⁴

Kolektivnom obranom Savez svojim članicama omogućava demokraciju, vladavinu prava te rast njihovog gospodarstva. Također, zadaća mu je održati sigurno okruženje tako što svojim članicama zabranjuje prijetnje vojnom silom. Članice imaju mogućnost konzultiranja oko sigurnosnih pitanja te o svim područjima od njihovog zajedničkog interesa. NATO služi kao pomoć zemljama u njihovim kriznim situacijama što se pokazalo u slučajevima uragana Katrina u Sjedinjenim Američkim Državama, potresa u Pakistanu 2005. godine, migrantske krize u Europi i slično. Zbog raznih prijetnji NATO je izgradio partnerstvo s međunarodnim organizacijama koje uključuju EU, UN, OECS i Afričku uniju.

³Službena stranica NATO-a : Dostupno na: <https://www.nato.int/>

⁴Službena stranica NATO-a : Dostupno na: <https://www.nato.int/>

2.4. Organizacijska struktura NATO-a

NATO je međudržavna organizacija u kojoj svaka članica ima pravo na samostalno djelovanje. Odluke se donose konsenzusom.

Organizacijska struktura mu je podijeljena na dva djela- civilna i vojna.

Civilna struktura sastoji se od Sjevernoatlantskog vijeća, glavnog tajnika te međunarodnog osoblja.

Najvažnije tijelo NATO-a je Sjevernoatlantsko vijeće koje se sastoji od veleposlanika, ministara, šefova država i/ili vlada pojedinih zemalja članica. Sjevernoatlantsko vijeće posjeduje učinkovite političke ovlasti i pravo donošenja odluka. Vijeće objavljuje službene izjave koje sadrže informacije o politikama odlukama državama koje nisu članice Saveza. Jedino je tijelo unutar NATO-a koje ovlasti dobiva iz Sjevernoatlantskog ugovora. Vijeće ima jedinstveni forum kojeg koriste zemlje članice kako bi se savjetovale o temama koje su im od zajedničkog interesa. Sastaje se najmanje dva puta na godinu, u proljeće i zimu.

Glavne zadaće Sjevernoatlantskog vijeća su:

- Izrada smjernica vojne politike država članica
- Ocjenjivanje provođenja politika
- Donošenje odluka o djelovanju vojnih organa
- Dodjeljivanje zadaća s obzirom na razmjere naoružanja na godišnjoj razini
- Određivanje visine troškova kojim pojedine zemlje članice sudjeluju u vojnoj infrastrukturi.⁵

Uloge glavnog tajnika su:

- Predsjeda Sjevernoatlantskim vijećem, Odborom za obrambeno planiranje i Skupinom za nuklearno planiranje kao i Euroatlantskim partnerskim vijećem, Vijećem NATO-Rusija, Komisijom NATO-Ukrajina i Skupinom za mediteransku suradnju (Mediterranean Cooperation Group)
- Glavni je glasnogovornik Saveza i predstavnik Saveza u javnosti u ime zemalja članica

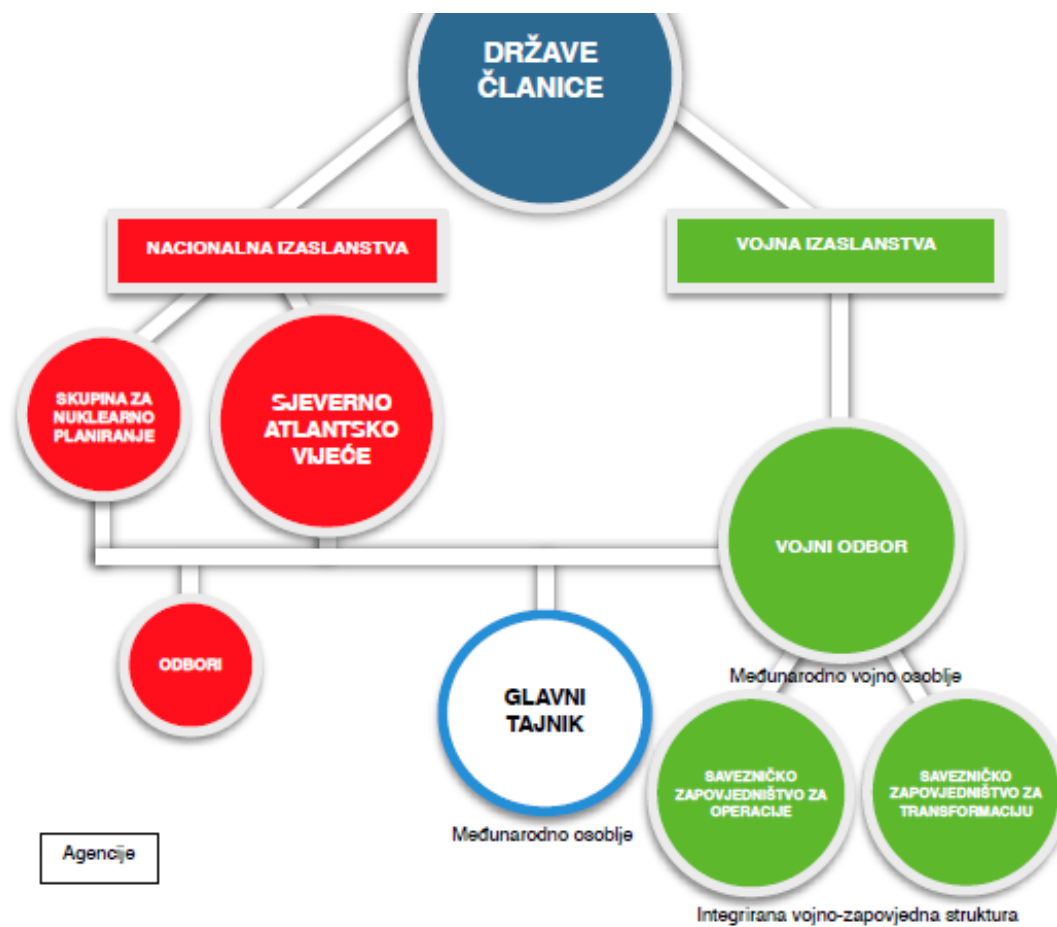
⁵Vukadinović, R.; Čehulić Vukadinović L.; Božinović, D.(2007); NATO Euroatlantska integracija, Zagreb, Tropical, str. 59.

- Viši je izvršni časnik Međunarodnog osoblja NATO-a, te je odgovoran za zapošljavanje osoblja, kao i za nadzor njihova rada.

Međunarodno osoblje zaduženo je za pružanje savjeta te je i upravno tijelo koje podupire rad nacionalnih izaslanstava u glavnom sjedištu NATO-a na različitim razinama odbora. Ono slijedi odluke NATO odbora i podupire postupak donošenja odluka konsenzusom. Sastavljeno je od zaposlenika iz zemalja članica koje izravno zapošljava NATO ili ih šalju njihove vlade.⁶ Glavno tijelo vojne strukture je Vojni odbor koji predstavlja višu vojnu vlast NATO-a te ima potpunu političku ovlast dobivenu od Sjevernoatlantskog vijeća. Članovi odbora su visoki vojni časnici.

⁶Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova
Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>

Slika 2. Organizacijska struktura Saveza

Izvor: Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova
Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>

3. NATO I HRVATSKA

3.1. Pristupanje Republike Hrvatske Savezu

Sudjelovanje Republike Hrvatske u NATO-vom programu "Partnerstvo za mir" prvi put se spominje 1994. godine kada je, na čelu s predsjednikom Franjom Tuđmanom, Hrvatska posjetila središte NATO-a. Zbog tadašnje situacije sa ratno-okupiranim područjima sudjelovanje je odgođeno. 1999. godine Republika Hrvatska dobiva poziv na sammit u Washington u ulozi promatrača.

Odnos između Republike Hrvatske i NATO-a započinje 2000. godine kada Hrvatska ulazi u program "Partnerstvo za mir". Republika Hrvatska je 25. svibnja 2000. godine u Firenci primljena kao 26. članica "Partnerstva za mir" i 46. članica Euroatlantskog partnerskog vijeća. Ulaskom u program od Hrvatska je dobila mogućnost veće suradnje sa Savezom kao i pojedinačnim zemljama članicama. Također, neki od zadataka koji su joj bili dodijeljeni bili su da se gospodarska situacija u zemlju stabilizira te da se poboljša sigurnosna, obrambena i vojna struktura. Proces planiranja i raščlambe (PARP) je program Partnerstva za mir prema kojem Hrvatska i NATO definiraju i ostvaruju Partnerske ciljeve. Prioritetni cilj Hrvatske bio je sudjelovanje u mirovnim i humanitarnim misijama pod vodstvom NATO-a. U veljači 2001. godine Hrvatska je dobila svog prvog veleposlanika u NATO-u, Antona Tusa, te je osnovana Hrvatska Misija pri NATO-u. Dva glavna strateška cilja za Hrvatsku bili su članstvo u NATO-u i Europskoj uniji.

Hrvatska je 2002. godine, pozivom za sudjelovanje u Akcijskom planu za članstvo, dobila potvrdu svoga rada u Partnerstvu za mir. U listopadu iste godine predaje Godišnji nacionalni program (ANP) koji predstavlja dokument u kojem država predstavlja sigurnosne, obrambene i gospodarske reforme koje je provela u protekloj godini.⁷

Na sammitu u Rigi 2006. godine odlučeno je da će na sljedećem sastanku 2008. godine pozvati u članstvo zemlje koje su ispunile zahtjeve NATO-a, a među kojima je bila i Hrvatska. Hrvatska je zajedno sa Albanijom na sammitu u Bukureštu u travnju 2008. godine dobila pozivnicu za članstvo u NATO-u. Na sammitu su sudjelovali tadašnji Predsjednik

⁷Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova
Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>

Stjepan Mesić, predsjednik vlade Ivo Sanader i ministar vanjskih poslova Gordan Jandroković.

Kriteriji za članstvo koje države trebaju ispuniti kako bi pristupile Savezu su slijedeći:

- vladavina prava i demokratske institucije,
- funkcionirajuće tržišno gospodarstvo,
- civilna i demokratska kontrola nad oružanim snagama,
- riješeni granični sporovi i
- napredak prema interoperabilnosti oružanih snaga sa snagama NATO-a.⁸

Usljedila je ratifikacija hrvatskog Pristupnog protokola u nacionalnim parlamentima država članica te polaganje svih nacionalnih ratifikacijskih instrumenata pri depozitaru Sjevernoatlantskog ugovora, Državnom tajništvu SAD-a. Prvog travnja 2009. godine Hrvatska je polaganjem svog ratifikacijskog dokumenta postala članicom NATO-a. Prvi puta kao punopravna članica, Hrvatska sudjeluje na summitu Saveza održanom 3. i 4. travnja 2009. godine u Strasbourgu i Kehlju.⁹

Kronologija pristupanja Republike Hrvatske NATO-u

- Proljeće 1994. Hrvatsko posjetilo sjedište NATO-a te izrazilo interes Hrvatske za sudjelovanjem u Partnerstvu za mir
- 23.-24. travnja 1999. summit NATO-a u Washingtonu, prvi NATO summit na kojem Hrvatska sudjeluje, u svojstvu promatrača
- Početkom 2000. Hrvatskoj ponuđen "Komplementarni program ciljane sigurnosne suradnje, stekli smo promatrački status u Parlamentarnoj skupštini NATO-a

⁸Kurečić, P.(2012), Geopolitika i geoekonomija suvremenog NATO-a, Zagreb, STAJER GRAF d.o.o.

⁹Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova

Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>

- 25. svibanj 2000. Ministar vanjskih poslova Hrvatske Tonino Picula, u Firencipotpisuje “Okvirni dokument Partnerstva za mir”. Istoga dana Hrvatska primljena u Euroatlantsko partnersko vijeće - EAPC
- 30. svibanj 2000. Hrvatska dobila status pridružene članice u Parlamentarnoj skupštini NATO-a
- Veljača 2001. Anton Tus akreditiran kao prvi hrvatski veleposlanik pri NATO-u, čime je osnovana Hrvatska Misija pri NATO-u
- Srpanj 2001. Hrvatska započela sudjelovanje u “Intenziviranom dijalogu po pitanjima članstva”
- 7. prosinac 2001. Hrvatski sabor potvrdio Sporazum između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir o pravnom položaju njihovih snaga
- Svibanj 2002. u Reykjaviku na zasjedanju Sjevernoatlantskog vijeća na razini ministara vanjskih poslova Hrvatska dobila poziv za sudjelovanjem u Akcijskom planu za članstvo - MAP
- 21. studeni 2002. održan je Praški summit NATO-a, na kojem sudjeluje Predsjednik RH Stjepan Mesić, ministar vanjskih poslova Tonino Picula i ministrica obrane Željka Antunović. U završnoj deklaraciji šefovi država i vlada NATO-a istaknuli su kako je Hrvatska ostvarila ohrabrujući napredak, te da će biti razmatrana za buduće članstvo
- 2. svibanj 2003. u Tirani ministri vanjskih poslova Albanije, Hrvatske, Makedonije i SAD-a potpisuju Američko-jadransku povelju
- 15. prosinac 2003. u sjedištu NATO-a veleposlanik Antun Tus u ime Hrvatske potpisuje Daljnji dodatni protokol uz PfP SPFA-u
- 28. i 29. lipanj 2004. u Istanbulu održan summit NATO-a i EAPC. Na summitu šefovi država i vlada država članica usvajaju završnu izjavu kojom je potvrđeno da vrata NATO-a ostaju otvorena novim članicama i pozdravlja se napredak prema članstvu koji su ostvarile Albanija, Hrvatska i Makedonija u okviru Akcijskog plana za članstvo
- 25. studeni 2005. NATO imenuje hrvatskog diplomata Dražena Hrastića političkim savjetnikom Visokog NATO-vog predstavnika u Afganistanu
- 15. prosinac 2005. Američki Kongres usvojio rezoluciju o što skorijem primanju Hrvatske u NATO savez
- 22. prosinac 2005. Senat SAD-a za što brže članstvo Hrvatske u NATO-u

- 30. svibanj 2006. Parlamentarna skupština Sjevernoatlantskog saveza na proljetnom zasjedanju u Parizu jednoglasno usvaja deklaraciju u kojoj se Hrvatskoj i ostalim članicama Američko-jadranske povelje daje potpora za što skoriji ulazak u NATO
- 18. listopada 2006. predsjednik Vlade dr.sc. Ivo Sanader službeno posjetio SAD. Američki predsjednik George W. Bush nakon sastanka s predsjednikom Vlade dr.sc. Ivom Sanaderom u Bijeloj kući izjavio kako je “svjetski interes da Hrvatska uđe u EU i NATO” te dodao da će se založiti da Hrvatska bude pozvana u članstvo 2008. godine.
- 2. studeni 2006. formiran Državni odbor za članstvo Republike Hrvatske u NATO-u
- 17. studeni 2006. Američki Senat jednoglasno usvojio zakon kojim se podržava daljnje proširenje NATO-a i poziva na primanje u članstvo Hrvatske, Albanije, Makedonije i Gruzije u dogledno vrijeme
- 28.-29. studeni 2006. NATO Summit u Rigi
- 7. ožujak 2007. Predstavnički dom američkog Kongresa prihvatio rezoluciju kojom se podržava daljnje proširenje NATO-a i poziva na primanje u članstvo Saveza triju zemalja članica Jadranske povelje – Hrvatske, Makedonije i Albanije, te dviju bivših sovjetskih republika Ukrajine i Gruzije
- 16. ožujak 2007. Američki Senat prihvatio rezoluciju kojom se podržava daljnje proširenje NATO-a i poziva na “pravodobno” primanje Hrvatske, Makedonije i Albanije u članstvo
- Svibanj 2007. objavljeno istraživanje Gfk Hrvatska prema kojem 52 posto građana Hrvatske podržava članstvo u NATO-u
- 6. lipnja 2007. predsjednik Vlade RH, dr.sc. Ivo Sanader posjetio sjedište NATO-a
- 12. listopada 2007. po prvi puta NATO vježba “NobleMidas” održala se u zemlji koja nije članica NATO-a. Hrvatska je bila domaćin vježbe.
- 7. listopada 2007. odbor Parlamentarne skupštine za obranu i sigurnost NATO-a u Reykjaviku prihvatio je prijedlog rezolucije kojom se vlade članica Saveza pozivaju da na summitu u proljeće 2008. u Bukureštu upute pozivnicu za članstvo Hrvatskoj, Albaniji i Makedoniji
- prosinac 2007. u sjedištu NATO-a predsjednik RH Stjepan Mesić sastao se s glavnim tajnikom NATO-a Jaapom de Hoopom Schefferom

- 16. siječanj 2008. izaslanstvo Vlade RH predvođeno predsjednikom Vlade dr.sc. Ivom Sanaderom i ministrom obrane Brankom Vukelićem sudjelovalo u Bruxellesu na sastanku Sjeverno-atlantskog vijeća
- 28. siječanj 2008. sastao se Državni odbor za članstvo Republike Hrvatske u NATO-u. Sudionici sastanka bili su i predsjednik Vlade dr.sc. Ivo Sanader i Predsjednik RH Stjepan Mesić.
- 2-4. travanj 2008. u Bukureštu je održan NATO summit, na kojem je Hrvatska zajedno sa Albanijom dobila pozivnicu za članstvo u NATO-u. Nakon završetka summita, 4. travnja predsjednik SAD-a George W. Bush posjetio je Zagreb
- 9. travnja 2008. Glavni tajnik NATO-a Jaap de HoopScheffer poslao je pismo ministru vanjskih poslova Hrvatske Gordanu Jandrokoviću u kojem formalno poziva Hrvatsku da započne pristupne pregovore za ulazak u Savez
- 15. travnja 2008. Hrvatski ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković uputio je pismo glavnom tajniku NATO-a Jaapu de HoopSchefferu kojim ga je izvijestio da je Hrvatska prihvatila poziv za otvaranje pristupnih razgovora o članstvu u Sjevernoatlantskom savezu.
- 24. lipnja 2008. ministar Gordan Jandroković uputio pismo glavnom tajniku NATO-a JaapdeHoopSchefferu u kojem potvrđuje interes Hrvatske za članstvo u Sjevernoatlantskom savezu.
- 9. srpnja 2008. potpisan je Protokol o pristupanju Hrvatske NATO-u na Sjevernoatlantskom vijeću. Stalni predstavnici zemalja članica NATO-a potpisali su u Bruxellesu Protokol o pristupanju Savezu Hrvatske i Albanije, u nazočnosti ministara vanjskih poslova dviju zemalja
- 15. rujna 2008. Mađarska je ratificirala Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku. Ratifikacija je u parlamentu prihvaćena jednoglasno, a tom činu je prisustvovalo izaslanstvo Hrvatskoj sabora na čelu s predsjednikom saborskoga izaslanstva u Parlamentarnoj skupštini NATO-a Krešimirom Čosićem.
- 18. rujna 2008. Latvijska Saeima (parlament) ratificirao je Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku
- 25. rujna 2008. Američki Senat je ratificirao Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku, što je, kako je u tadašnjem priopćenju istaklo Veleposlanstvo SAD-a u Zagrebu, “povijesni trenutak u američko-hrvatskim odnosima”

- listopad 2008. Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku, ratificirale su, redosljedom ratifikacija Litva, Poljska, Rumunjska, Bugarska, Slovačka
- Studeni 2008. Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku, ratificirale su, redosljedom ratifikacija Norveška i Turska
- Prosinac 2008. Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku, ratificirale su, redosljedom ratifikacija Danska, Španjolska, Estonija, Češka, Italija,
- Siječanj 2009. Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku, ratificirale su, redosljedom ratifikacija Velika Britanija, Kanada, Njemačka, Belgija,
- Veljača 2009. Protokol o proširenju NATO-a na Hrvatsku, ratificirale su, Redosljedom ratifikacija Francuska, Slovenija, Luksemburg, Island, Nizozemska, Grča. U veljači je postupak ratifikacije završen jer je svih 26 zemalja članica ratificiralo protokol. Međutim, u Sloveniji su marginalne političke stranke pokrenule prikupljanje potpisa za raspisivanje referendumu o ratifikaciji članstva Hrvatske u NATO-u, čime je bilo dovedeno u pitanje sudjelovanje Hrvatske kao punopravne članice NATO-a na summitu u Strasbourgu i Kehl
- 25. ožujka 2009. Hrvatski sabor potvrdio Sjevernoatlantski sporazum, protiv je bio samo jedan zastupnik dok je za glasalo 119 zastupnika. Hrvatska je tim činom praktično članica, preostalo je još da se svi ratifikacijski dokumenti predaju američkom State Departmentu kod kojeg se deponiraju svi ratifikacijski dokumenti
- 27. ožujka 2009. pokušaj ishoda referenduma o ratifikaciji članstva Hrvatske u NATO-u od strane marginalnih političkih stranaka u Sloveniji je propalo, te je i slovenska ratifikacija važeća. Nema više prepreka za ulazak Hrvatske u NATO
- 31. ožujka 2009. Glavni tajnik NATO-a Jaap se HoopScheffer uputio je hrvatskom ministru vanjskih poslova i europskih integracija Gordanu Jandrokoviću pismo kojim je formalno pozvao Hrvatsku da pristupi Sjevernoatlantskom savezu
- travnja 2009. Hrvatska je polaganjem hrvatskoga ratifikacijskog dokumenta - potvrde Sjevernoatlantskog sporazuma od strane sabora, u američkom State Departmentu postala punopravnom članicom NATO-a. Dokument je u Washingtonu u ime Hrvatske predala veleposlanica RH u SAD-u Kolinda Grabar Kitarović.

3.2. Uloga Republike Hrvatske kao zemlje članice

Kao i svaka država članica, Republika Hrvatska sudjeluje u zajedničkim aktivnostima Saveza te samim time svojim aktivnostima doprinosi miru I stabilnosti euroatlanskog područja. Mirovne misije glavni su NATO-ov mehanizam za očuvanje mira i stabilnosti u svijetu.

Prioriteti i aktivnosti Republike Hrvatske kao članice NATO-a su:

1. Podrška regiji jugoistočne Europe

Neki od važnijih razloga zbog kojih Hrvatska podupire osnaživanje suradnje država iz susjedstva i NATO-a su to što:

- Jačanje političkih odnosa zemalja regije i NATO-a uključuje provođenje reformi koje su izravno povezane s demokratizacijom I transparentnošću sustava oružanih snaga
- Jačanje suradnje država regije sa Savezom politički veže za sebe širi spektar reformi – ljudska prava, manjine i dr.
- Upućenost na regionalnu suradnju smanjuje rizik od regionalnih napetosti

2. Rezolucija VSUN 1325 „Žene, mir I sigurnost”

NATO pridaje veliku pozornost ulozi žena u mirovnim misijama I operacijama. Provedba ove aktivnosti predstavlja temeljni okvir za definiranje, afirmaciju I zaštitu uloge žena u mirovnim misijama i operacijama. Položaj žena u zemljama u tranziciji i njihov utjecaj na mir i sigurnost jedan su od glavnih vanjskopolitičkih prioriteta RH. Hrvatska se politika usmjerava prema snažnijem angažmanu žena u mirovnim operacijama; kako pripadnica hrvatskih oružanih snaga, tako i pripadnica policije, a aktivno se radi i na intenziviranju uloge žena u civilnim aspektima sigurnosti i obrane

3. Konsolidacija i jačanje javne potpore¹⁰

Potrebno je da se javnost informira o NATO temama. Bolje razumijevanje načela, ciljeva i zadaća Saveza izravno je povezano sa potporom građana kontinuiranom hrvatskom vanjskopolitičkom angažmanu unutar Saveza. Prioritet predstavlja informiranje javnosti o operacijama NATO-a i sudjelovanju hrvatskih oružanih snaga u njima.

Sudjelovanjem u vojnim operacijama NATO-a Hrvatska ispunjava svoje međunarodne obveze u stabilizaciji kriznih žarišta, razvija sposobnosti i interoperabilnosti Oružanih snaga te prenosi predhodno stečena znanja.

Republika Hrvatska sudjeluje u sljedećim NATO mirovnim misijama:

- Vojna misija NATO-a u Afganistanu Resolute Support Mission (RSM)
- Operacija NATO-a na Kosovu (KFOR).

Mirovna misija u Afganistanu započela je slanjem 50 pripadnika voda Vojne policije te se ta mirovna misija smatra najbrojnijom i najzahtjevnijom operacijom pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Od 1. siječnja 2015. godine NATO je u Afganistanu prisutan kroz misiju Odlučna potpora (Resolute Support Mission, RSM). Glavna zadaća misije je nastavak obuke i savjetovanja afganistanskih sigurnosnih snaga. Provodi je oko 12 tisuća ljudi iz država članica NATO-a te partnerskih zemalja.

Odlukom Hrvatskog sabora na sjednici od 25. rujna 2015. godine (NN 105/15) u misiju Resolute Support u Afganistanu može se uputiti do 110 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske do 30. lipnja 2016., zatim od 1. srpnja do 31. prosinca 2016. do 70 pripadnika OSRH, uz mogućnost rotacije. Trenutno se u Afganistanu nalazi 4. HRVCON RSM s ukupno 105 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.¹¹

¹⁰Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova
Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>

¹¹ Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova : Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>

Osnovna zadaća mirovne operacije na Kosovu (KFOR), koja djeluje od 12. lipnja 1999., je potpora održavanju sigurnosnog okruženja na temelju mandata utvrđenog Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti UN-a.¹²

Na području Kosova NATO surađuje s UN-om, EU-om i drugim međunarodnim organizacijama kako bi zaštitili manjine i kulturnu baštinu. Hrvatski sabor je 01.07.2009. godine odlučio da će 20 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i dva transportna helikoptera Mi-17 Sh sudjelovati u mirovnoj misiji na Kosovu.

Odlukom Hrvatskog sabora 25. rujna 2015. godine u operaciju na Kosovu može se sudjelovati do 35 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske s dva helikoptera Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane. Temeljna im je zadaća prijevoz snaga KFOR-a, tereta i VIP osoba, a nalazi se pod izravnim zapovijedanjem zapovjednika operacije.

13

3.3. Utjecaj NATO-a na gospodarstvo Republike Hrvatske

Utjecaj pristupanja NATO savezu i primjene NATO standarda na gospodarsku situaciju države očituje se putem direktnih i indirektnih utjecaja, a koristi su višeznačne.

Direktne koristi uključuju:

- smanjenje iznosa potrebnog za obranu zemlje
- otvaranje novih poslovnih mogućnosti za poslovne subjekte
- sudjelovanje znanstvene i akademske zajednice u projektima NATO-a

To dovodi do razvoja novih tehnologija, a to je ono čime se hrvatska vojna industrija u izvoznom sektoru može pohvaliti. Indirektne koristi uključuju provedene reforme koje su bile nužne za ulazak u Savez, a koje su rezultirale izgradnjom boljeg poslovnog okruženja za domaće i strane poslovne partnere.

¹²ibid

¹³ibid

Članstvo u NATO-u, bez obzira na troškove koje donosi sa sobom, poticajno je za razvoj hrvatskog gospodarstva. Direktno koristi od ovog članstva prikazuju se u smanjenju iznosa potrebnog za obranu zemlje, u novim poslovnim mogućnostima za hrvatske poslovne subjekte i hrvatsku vojnu industriju. Indirektno koristi od pristupanja u Savez su brojne: provedene reforme nužne za ulazak u Savez rezultiraju izgradnjom boljeg poslovnog okruženja za, domaće i strane poslovne partnere; rizici na razini države su smanjeni, što utječe na smanjenje kamatnih stopa i povećanje domaćih i inozemnih investicija i posljedično razvojem i rastom cjelokupnog gospodarstva.

Hrvatsko gospodarstvo temeljem članstva u NATO-u ima otvorena vrata u svijet poslovanja i tržišnog natjecanja s najboljima. Vlada Republike Hrvatske pokrenula je projekt "Hrvatsko gospodarstvo i NATO". Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva RH kao nositelj projekta usko surađuje sa Ministarstvom obrane RH, Ministarstvom vanjskih poslova i Europskih integracija RH, Misijom RH pri NATO-u, Uredom Vijeća za nacionalnu sigurnost i Hrvatskom gospodarskom komorom. Hrvatska gospodarska komora ima obvezu informiranja poduzetnika o svim poslovnim mogućnostima koje mu pruža članstvo u NATO savezu.¹⁴

Također, hrvatskim poslovnim subjektima otvara se mogućnost ponude proizvoda i usluga državama članicama NATO saveza.

Hrvatski poslovni subjekti suradnju ostvaruju kroz¹⁵:

- NCIA (NATO Communications and Information Agency) - opis poslova je pružanje IT usluga te računalna i proturaketna zaštita.
- NSPA (NATO Support Agency) - koja spaja logistiku i pomoćne djelatnosti u postupcima javne nabave, u jedinstvenu organizaciju, omogućujući integrirana rješenja za države članice.
- NSIP (NATO program izgradnje infrastrukture) - predstavlja osnovni element NATO-vog zajedničkog financiranja u svrhu jačanja operativnih sposobnosti Saveza te promicanju interoperabilnosti između država članica. Financira nabavu proizvoda i

¹⁴ Službena stranica Javnih natječaja u okviru Sjeverno- Atlantskog Saveza: Dostupno na: <http://www.natonatjecaji.hr/>

¹⁵Ibid.

usluga iz domene komunikacija i informatičkih sistema, radarskih sistema, građevinskih radova (luke, aerodromi i vojna zapovjedništva) te široki spektar opreme koji NATO snage koriste u mirovnim misijama ISAF i KFOR.

- ACT(Allied Command Transformation) - jedno od dviju NATO strateških vojnih zapovjedništva čiji je cilj priprema, podrška i održavanje operacija Saveza, s naglaskom na provođenje koncepata za brzo djelovanje, ali i ostalih desatnih sposobnosti.

NATO je razvio STANG (Standardization Agreement). STANG određuje procese, postupke, uvjete i stanja za tehničku i vojnu opremu i postupke unutar država članica NATO-a. Svrha je stvaranje zajedničkih operativnih i administrativnih postupaka i podrške, tako da oružane snage jedne države članice mogu koristiti zalihe i podršku oružanih snaga druge članice. Također, stvara osnovu za tehničku interoperabilnost širokog spektra komunikacijskih i informatičkih sistema (CIS) koji je neophodan za provođenje NATI i zajedničkih operacija. STANG se tiska na engleskom i francuskom jeziku od strane NATO agencije za standardizaciju u Bruxellesu.

3.4 NATO Standardi

Implementacija standardizacije pomaže državama članicama da postignu onu razinu interoperabilnosti koja je potrebna za sudjelovanjem u NATO-u. 2000. godine usvojena je odluka po kojoj standardizacija "postaje glavna poluga jačanja unutarnje organizacije članica NATO saveza. Standardizaciju definiramo kao proces razvoja i implementacije koncepata, doktrina, procedura i dizajna u svrhu postizanja i održavanja kompatibilnosti i istovjetnosti koja je preduvjet za dostizanje one razine interoperabilnosti koja je zadovoljavajuća. Također, je od suštinske važnosti za optimizaciju resursa, na područjima operacija, materijala i administracije.

NATO standard možemo podijeliti na:

A. Operativne standarde

Operativni su oni standardi koji utječu na buduću ili trenutnu vojnu praksu, procedure i formate, a primjenjuju se na koncepte, doktrine, taktike, tehnike, logistiku, obuku, organizacije, izvještaje, forme, mape i karte.

B. Administrativne standarde

Administrativni standardi prije svega obrađuju terminologiju, ali i one standarde koji uređuju administrativno poslovanje na poljima gdje nema direktne vojne primjene. Primjer za takve standarde su izvještavanje o ekonomskim statistikama. Stoga se NATO terminologija zasniva na NATO rječniku pojmova i definicija ("NATO Glossary of Terms and Definitions - English and French") koji se sustavno ažurira.

C. Materijalne standarde

Materijalni su oni standardi koji se odnose na karakteristike trenutnih i budućih materijala, a u koje se ubrajaju telekomunikacije te obrada i distribucija podataka. "Materijal uključuje: sustav za naređivanje, kontrolu i komunikacije, oružane sustave, podsustave, skupove, komponente, rezervne dijelove, materijale i potrošne stvari.

Cilj ovakvog tipa standardizacije je određivanje i definiranje zajedničkih zahtjeva kod određivanja svojstva, označavanja i imenovanja materijalnih sredstava, sustava i pojmova. Uz to cilj je i određivanje standarda i tehničkih propisa.

Svi NATO standardi su formalno dokumentirani te ga mogu prihvatiti sve ili samo pojedine članice Saveza. Osim STANAG-a, postoje i Standardizacijske preporuke (Standardization Recommendation (STANREC)) kao i publikacije (Allied Publications (AP)).

Ako govorimo o Hrvatskoj, NATO je 2001. godine izdao vojnu normu STANAG 2937 (SurvivalEmergencyandIndividualCombatRations-NutritionalValuesandPacking), koja je prihvaćena od Ministarstva obrane 2008. godine. To je prva hrvatska vojna norma HRVN STANAG 2937 31 u području prehrane. 2012. godine izdana je norma STANAG 2550,

Minimum Standards of Food Safety and Hygiene on Operations. I ovu normu je ministarstvo također prihvatilo. Sustav normizacije unutar Ministarstva obrane, samim time i Oružanim snagama Republike Hrvatske, propisan je Pravilnikom o normizaciji. Pravilnikom se definiraju nadležnosti i odgovornosti sudionika u procesu normizacije, utvrđivanja strukture i oblicima hrvatskih vojnih normi, postupku izrade, izdavanja, objave i povlačenja hrvatskih vojnih normi te sudjelovanje Ministarstva obrane i Oružanih snaga u postupku normizacije u NATO-u.

Sustav normizacije se temelji na primjeni NATO dokumenata koji ureduju područja:

- NATO politiku normizacije,
- NATO politiku interoperabilnosti,
- Politiku vojnog odbora NATO-a za vojnu operativnu normizaciju,
- Direktivu za razvoj i izradu NATO normizacijskih sporazuma,
- STANAG i Savezničke publikacije
- Postupke NATO agencije za normizaciju.

4. BUDUĆNOST NATO- a

Izazovi za članice NATO-a i EU su sve zahtjevniji. Prema tome, želi li NATO i dalje ostati relevantan političko-sigurnosni mehanizam mora naći učinkovit odgovor na njih. Borba protiv terorizma će biti jedan od glavnih pitanja za članice. Ta borba će zahtijevati godine ozbiljnog i predanog rada, a rezultati rada neće biti dnevno vidljivi.

NATO kojem se teži je onaj koji će obraniti svoje članice od globalnih prijetnji kao što su terorizam, širenje oružja za masovno uništenje i nestabilnosti koje sobom nose tzv. neuspješne države. Zbog toga postoji potreba za pojačanim globalnim pristupom sigurnosti raznih organizacija, od kojih svaka treba odrediti vlastitu ulogu.¹⁶

Trenutno, više od 50 000 vojnika služi pod NATO zapovijedanjem u operacijama na tri kontinenta. S obzirom da će zahtjevi i dalje rasti, potrebni su mehanizmi koji će jamčiti da će im savez biti u stanju odgovoriti.

4. 1. Transformacija NATO-a

Šest su ključnih područja za transformaciju NATO-a s obzirom na procjene analitičara, a to su:

- nastavak izgradnje kapaciteta
- podjednaka raspodjela rizika i tereta
- bolja koordinacija s drugim akterima
- daljnja izgradnja partnerstava
- potreba za ojačanim političkim dijalogom
- potreba da se prekine zastoje u odnosima NATO-a i EU.

¹⁶Vukadinović R.; Čehulić Vukadinović L.; Božinović D. (2007) NATO Euroatlantska integracija. Zagreb, Tropical

4.2. Održavanje stabilnosti NATO-a

Osnovni ciljevi i zadaće NATO-a, kao ključne vojne organizacije su nepromjenjivi, a to su:

- uspostava mira i stabilnosti
- stvaranje partnerstva i novih proširenja
- sprečavanje sukoba i upravljanje krizama
- borba protiv terorizma
- pružanje humanitarne pomoći
- zaštita ljudi
- očuvanje transatlantske veze
- razvijanje i očuvanje sigurnosti i identiteta unutar saveza
- održavanje učinkovitih vojnih potencijala
- kontrola naoružanja, razoružanje i neširenje oružja za masovno uništenje
- stalna borba protiv novih opasnosti.

NATO čine ekonomski najrazvijenije zemlje svijeta. U budućnosti, od NATO-a se očekuje još bliža saradnja sa Rusijom, Kinom i Indijom. Također, zbližavanje Afričkih zemalja sa NATO-m sve je izvjesnije u cilju osiguranja trajne stabilnosti među Afričkim zemljama i jedina moguća varijanta kad se uzmu u obzir problemi sa kojima se ovaj kontinent susreće.

Stabilnost NATO-a sagledava se prvo kroz sustav regionalne sigurnosti i regionalne sigurnosne organizacije koje ih održavaju i koje u njima djeluju. Na toj razini, povezivanjem s regionalnim sigurnosnim organizacijama i razvijanjem sustava regionalne sigurnosti, NATO može postići najveći uspjeh i izgradnji sigurnosti svojih članica, ali i partnera.

Mogućnosti da članicama NATO-a postanu države kao što su Australija, Japan, Izrael, a možda i Novi Zeland, značile bi da NATO potpuno izlazi iz regionalnih okvira i postaje veza

za pokušaj izgradnje globalne sigurnosti, iako ne potpune, za države koje su saveznice SAD-a u strateški bitnim dijelovima svijeta.¹⁷

Vidljiva promjena uloge NATO-a dogodila se nakon Ukrajinske krize i nastale krize na Baltiku prije svega zbog prijetnje oko mogućnosti novih sukoba i sve češćim pokazivanjem Ruske nadmoći na prostorima istočne Europe što kao posljedica dolazi do obustave daljnjeg širenja saveza. Zbog trenutanih tenzija sa Rusijom, NATO izbjegava svu daljnju propagandu kako bi smanjio opasnost koja bi dovela do neželjenog sukoba.

Najavom izlaska Velike Britanije iz EU i američke „oslabljenosti“ novoizabranim predsjednikom Trumpom, zbog čijeg izbora mnogi čelnici država nisu zadovoljni, dolazi do podijeljenosti i smanjenog utjecaja i pokazivanja volje za promjenama unutar saveza. NATO mora riješiti svoje unutarnje probleme te ojačati vanjsku politiku pokazivanjem nadmoći i opravdanost svojih ciljeva te time doprinijeti postizanju općeg očuvanja mira i stabilnosti na globalnoj razini.

¹⁷Kurečić P., (2014), Različitost vizija o geopolitičkim i geostrateškim izazovima i ulozi NATO-a: izbor odgovora na izazove kao odrednica budućega karaktera i uspješnosti NATO-a, Međunarodne studije, god. 14, br. 2, 2014, str. 67-90.

5. ZAKLJUČAK

NATO je 1949. godine, potpisivanjem Sjevernoatlanskog ugovora 4. travnja, osnovalo dvanaest država: Belgija, Danska, Island, Luksemburg, Norveška, Ujedinjena Kraljevina, Kanada, Francuska, Italija, Nizozemska, Portugal, Sjedinjene Američke Države. Obvezale su se na međusobnu obranu u slučaju vojnog napada na bilo koju državu članicu. Središnje mjesto u NATO-u zauzima obrana i sigurnost zemalja članica.

Hrvatska je pozivnicu za članstvo Savezu dobila 2008. godine u Bukureštu, a pristupila je 2009. godine kao 28. zemlja članica. Savez danas ima 30 država članica. Članstvo u NATO-u, bez obzira na troškove koje donosi sa sobom, poticajno je za razvoj hrvatskog gospodarstva.

Osnovna uloga NATO-a je, političkim i vojnim sredstvima, očuvati mir i sigurnost unutar članica Saveza. Temeljne sigurnosne zadaće NATO-a opisane su u Strateškom konceptu Saveza (Strategic Concept). Strateški je koncept mjerodavna izjava o ciljevima Saveza koja na najvišem stupnju daje smjernice o političkim i vojnim sredstvima za postizanje tih ciljeva.

Zbog raznih prijetnji NATO je izgradio partnerstvo s međunarodnim organizacijama koje uključuju EU, UN, OECS i Afričku uniju.

NATO je međudržavna organizacija u kojoj svaka članica ima pravo na samostalno djelovanje. Odluke se donose konsenzusom. Organizacijska struktura mu je podijeljena na dva djela- civilna i vojna. Civilna struktura sastoji se od Sjevernoatlanskog vijeća, glavnog tajnika te međunarodnog osoblja.

Najvažnije tijelo NATO-a je Sjevernoatlantsko vijeće u kojem su zastupljeni predstavnici svih članica Saveza na razini veleposlanika, ministara vlada, te šefova vlada i država. Vijeće objavljuje službene izjave koje sadrže informacije o politikama odlukama državama koje nisu članice Saveza. Jedino je tijelo unutar NATO-a koje ovlasti dobiva iz Sjevernoatlanskog ugovora. Međunarodno osoblje zaduženo je za pružanje savjeta te je i upravno tijelo koje podupire rad nacionalnih izaslanstava u glavnom sjedištu NATO-a na različitim razinama odbora. Glavno tijelo vojne strukture je Vojni odbor. Članovi odbora su visoki vojni časnici.

NATO standarde dijelimo na operativne, administrativne i materijalne. Svi NATO standardi su formalno dokumentirani te ga mogu prihvatiti sve ili samo pojedine članice Saveza.

Svaka zemlja članica sudjeluje ravnopravno u procesu odlučivanja bez obzira na veličinu, politički, vojni ili ekonomski značaj. Republika Hrvatska je potvrdila kako je vjerodostojna saveznica. Ipak, moramo i dalje ulagati napore u okviru obrambenog proračuna u smislu odgovora na potrebe nacionalne i kolektivne sigurnosti.

6. LITERATURA

1. Službena stranica NATO-a : Dostupno na: <https://www.nato.int/>
2. Službena stranica Ministarstva vanjskih i unutarnjih poslova : Dostupno na: <http://www.mvep.hr/hr/>
3. Službena stranica Javnih natjecaja u okviru Sjeverno- Atlantskog Saveza: Dostupno na: <http://www.natonatjecaji.hr/>
4. Službena stranica Ministarstva obrane Republike Hrvatske: Dostupno na: <https://www.morh.hr/>
5. Kurečić P., (2014), *Različitost vizija o geopolitičkim i geostrateškim izazovima i ulozi NATO-a: izbor odgovora na izazove kao odrednica budućega karaktera i uspješnosti NATO-a*, Međunarodne studije, god. 14, br. 2, 2014, str. 67-90
6. Vukadinović, R.; Čehulić Vukadinović L.; Božinović, D.(2007); *NATO Euroatlanska integracija*, Zagreb, Tropical
7. Kurečić, P.(2012), *Geopolitika i geoekonomija suvremenog NATO-a*, Zagreb, STAJER GRAF d.o.o.
8. Vukadinović, R., Čehulić, L. (2005) *Europske integracije*, Zagreb, Tropical
9. Čehulić Vukadinović, L.(2010) *Euroatlantizam i suvremeni međunarodni odnosi*, Zagreb, Podgorica, CID, Politička kultura
10. Lozančić, D. (1998) *Razvoj zajedničke obrambene politike kao komponente europskog integracijskog procesa*, Politička misao,4, str. 60-89
11. Mišević, P.; Lazibat T.; Jurčević J. (2012) *Utjecaj primjene nato standarda na razvoj hrvatskog gospodarstva*, Poslovna izvrsnost, 6.
12. Tatalović S. (2006) *Nacionalna i međunarodna sigurnost*, Zagreb, Politička kultura

POPIS SLIKA

Slika 1. Popis zemalja članica NATO-a prema godini pristupanja savezu

Slika 2. Organizacijska struktura Saveza